

A tari Szent Mihály-templom

2009 június 24. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Történelmünk ezeresztend?s rejtelmekben és hasonló korú régiségekben b?velked? színtere a Mátra hegység déli és nyugati lejt?je, a Tarna és Zagyva folyók völgye. A vidéket a honfoglaló kabar törzs vette birtokába, majd az Aba nemzetség szállásterülete lett. Remek természeti adottságai – kellemes klíma, fában és vadban gazdag erd?k, dús legel?k, gyümölcsösök és sz?l?k, gyógyforrások és sebes patakok – révén már a fejedelmek korában az ország egyik központja volt: Tarnaszentmária titokzatos altemploma Mihály herceg – Géza fejedelem fivére, Szent István nagybátyja – temetkez?helye; Abasáron hatalmas körtemplom alapjai kerültek el?; az ezredfordulón épült feldebr?i templomban helyezték nyugalomba 1044-ben Aba Sámuel királyt. A kisnánai vár magva is ?si, tornyos rotunda, és a kés?bbi török pusztítás dacára ezernyi apró régészeti-építészeti mozaikból áll össze a környék dics? régmúltja.
A Zagyva mentén Pásztó vált uradalmi központtá, ?si Szent L?rinc-temploma közelében a cisztercita szerzetesek építettek kolostort. T?le néhány kilométerre északra fekszik Tar község. A falu felvégén, a Mátra lábánál k?fallal kerített templom ?rködik. Véd?szentje Szent Mihály arkangyal, de csak 1781 óta – a templom barokk stílusú renoválásának idejét?l fogva –, a korábbi patrónus alighanem itt is Szent L?rinc vértanú. A ma jó 2500 lelkes település els? ízben 1265-ben t?nik fel írásban Tor alakban. Ekkor IV. Béla király fia, István herceg a falut mint Ágasvár tartozékát a Rátót nembeli Domokos fia Istvánnak adományozta. Ennek unokája, István vitéz 1347-ben vette fel a Tari el?nevet. Az ? leszármazottja az a híres-neves Tar L?rinc, Zsigmond király (1387–1437) udvari embere, aki 1409 és 1411 között megjárta Írországot, és vakmer?en alászállt Szent Patrik barlangjába, amelyet az akkori világ a purgatórium kapujának tartott. (A hátborzongató utazás írott históriája megvan a londoni British Libraryben; a pokoljáró L?rinc alakját Arany János is megörökítette a Toldi szerelmében.) A tari birtok kés?bb a Gúti Országh családra és a Kompoltiakra szállott, végül 1506-tól Losonczy Istváné lett. A török hódoltság alatt a falu elnéptelenedett, temploma és vára – a pásztói klastrommal együtt – tönkrement.
Már a régebbi m?emléki irodalom felhívta a figyelmet a tari templom megmaradt középkori részének építészeti jelent?ségére, de a keleti szentélyrész teljes szépsége – és id?beni kialakulása – csak az 1982-t?l folyt régészeti kutatás során bontakozott ki. A háromkaréjos, lóhere alakú épületrész eredetileg egy XII. századi kis egyház volt, amelynek hajójához keleten enyhén patkóív? apszis járult. 1350 körül István lovag Tar kegyuraságaként megnagyobbította az épületet, nyugati irányban jókora hajóval toldván meg, amelynek boltozatát középpillér támasztotta alá. A két oldalsó karéj csak kés?bb, Tar L?rinc különös utazását követ?en, valamikor az 1420. esztend? környékén került a megnyúlt szentély északi és déli felére, egyedüli példaként gótikus építészetünkben. A két csúcsíves ablak mérm?ves k?rácsában is egészen egyedi címerfaragványok láthatók, az apszis k?falába utólag beillesztett, sarkán álló keretes ablakon pedig éppolyan formájú lóhereívet faragott ki a XV. századi mester, mint amilyen a gótikus térszerkezet alaprajza.
Az 1400-as években készült a déli el?csarnok és a sekrestye, kiegészült a cinterem fala. A török rombolása után csak a XVIII. század végére épült fel a szép arányú torony, s ezután alakult ki a klasszicista ízlés? nyugati homlokzat. Pár száz lépésnyire a kerített templomtól magas, láthatóan középkori faltöredék hívja fel magára a figyelmet: a történészek Tar L?rinc várának maradványát látják benne.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló